



URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH  
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ  
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - [www.revizija.gov.ba](http://www.revizija.gov.ba),  
e-mail: [saibih@bih.net.ba](mailto:saibih@bih.net.ba)

---



# ИЗВЈЕШТАЈ

## О ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2013. ГОДИНУ

Број: 01/02/03-08-16-1-459/14

Сарајево, јуни 2014. године

## САДРЖАЈ

|                                                        |    |
|--------------------------------------------------------|----|
| I MIШЛЪEЊE PEВИЗОPA .....                              | 3  |
| II ИЗBЈEШТАЈ O PEВИЗИЈИ .....                          | 5  |
| 1. Увод .....                                          | 5  |
| 2. Поступање по ранијим препорукама .....              | 5  |
| 3. Систем интерних контрола .....                      | 6  |
| 4. Буџет .....                                         | 7  |
| 5. Планирање и извјештавање о раду .....               | 8  |
| 6. Преглед расхода буџета .....                        | 9  |
| 6.1. Текући издаци .....                               | 9  |
| 6.2. Капитални издаци .....                            | 13 |
| 7. Биланс стања .....                                  | 14 |
| 8. Јавне набавке .....                                 | 14 |
| 9. Приходи .....                                       | 15 |
| 10. Остало .....                                       | 17 |
| 11. Кореспонденција .....                              | 18 |
| III ПРИЛОГ .....                                       | 19 |
| ФИНАНСИЈСКИ ИЗBЈEШТАЈИ И ИЗЈАВА O OДГОВОРНОСТИМА ..... | 19 |
| Преглед расхода буџета за 2013. годину                 |    |
| Биланс стања на дан 31.12.2013. године                 |    |
| Изјава о одговорностима руководства                    |    |



## I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

### Увод

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја (Биланс стања, Преглед прихода и финансирања), Преглед расхода буџета по економским категоријама, Посебни подаци о платама и броју запослених, Преглед динамике запошљавања, Преглед сталних средстава у облику ствари и права, Преглед капиталних улагања и Анализу извршења буџета - текстуални дио) у **Дирекцији за цивилно ваздухопловство у Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Дирекција) за годину која се завршава 31. децембра 2013. године.

Поред финансијских извјештаја, предмет ревизије била је и усклађеност пословања Дирекције с одговарајућим законима и прописима који имају утицаја на финансијске извјештаје за 2013. годину.

### Одговорност руководства

Руководство Дирекције је одговорно за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања, тј. Законом о финансирању институција БиХ, Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за текућу фискалну годину, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност укључује и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже значајне погрешне исказе услјед преваре или грешке.

Поред одговорности за припрему и презентацију финансијских извјештаја, руководство Министарства је одговорно за пословање у складу са одговарајућим законима и прописима и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврсисходно и законито кориштење средстава одобрених буџетом институције за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

### Одговорност ревизора

Наша је одговорност да изразимо мишљење о финансијским извјештајима на основу ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и примјенљивим Оквиром Међународних стандарда врховних ревизионих институција (ISSAI). Ови стандарди захтијевају да поступамо у складу са етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже значајне погрешне исказе. Ревизија укључује обављање поступака у циљу прибављања ревизионих доказа о износима и објавама у финансијским извјештајима. Избор поступка је заснован на просуђивању ревизора, укључујући процјену ризика значајног погрешног приказивања у финансијским извјештајима услјед преваре или грешке. Приликом процјене ризика ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у циљу



осмишљавања ревизионих поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у сврху изражавања мишљења о ефикасности интерних контрола. Ревизија такође оцјењује финансијско управљање, функцију интерне ревизије и систем интерних контрола.

Поред одговорности за изражавање мишљења о финансијским извјештајима, наша одговорност је изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације, по свим битним питањима, усклађене са одговарајућим законима и прописима. Ова одговорност укључује обављање процедура како би добили ревизионе доказе о томе да ли се средства користе за одговарајуће намјене које су одређене законом и прописом. Ове процедуре укључују процјену ризика од значајних неслагања са законима и прописима.

Вјерујемо да су прибављени ревизиони докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење.

### **Мишљење**

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји Дирекције приказују фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза, прихода и расхода на 31.12.2013. године и извршење буџета за годину која се завршила на наведени датум у складу с прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Дирекције у току 2013. године биле су у свим значајним аспектима усаглашене с одговарајућим законима и прописима.

### **Истицање предмета**

Не изражавајући резерву на дато мишљење, скрећемо пажњу на:

- тачку 9. Извјештаја која описује проблеме у вези наплате прихода,
- тачку 10. Извјештаја која је везана за проблем кашњења у реализацији ВНАТМ пројекта.

Сарајево, 23.06.2014. године

**ГЕНЕРАЛНИ  
РЕВИЗОР**

Миленко Шего

**ЗАМЈЕНИК  
ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОРА**

Џевад Некић

**ЗАМЈЕНИЦА  
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Божана Трнинић



## II ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

### 1. Увод

Дирекција је управна организација у саставу Министарства комуникација и транспорта БиХ. Дирекција обавља дужности дефинисане Законом о ваздухопловству Босне и Херцеговине<sup>1</sup> којим се уређују услови за сигуран ваздушни промет у ваздушном простору Босне и Херцеговине. Надлежна је и одговорна за обављање функције регулатора и надзора у цивилном ваздухопловству и контроли лета.

Сједиште Дирекције је у Бањој Луци, а регионалне канцеларије су успостављени у Сарајеву и Мостару. Законом је предвиђено да ће се Дирекција финансирати из буџета институција Босне и Херцеговине, прихода од наплате накнада дефинисаним Законом те другим изворима у складу са Законом.

### 2. Поступање по ранијим препорукама

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је финансијску ревизију Дирекције за 2012. годину о чему је сачињен Извјештај о ревизији, те изразила позитивно мишљење на финансијске извјештаје Дирекције и законитост пословања с истицањем предмета везано за непостојање плана дјеловања у вези борбе против корупције, проблеме у вези наплате прихода те проблем кашњења у реализацији БХАТМ пројекта.

Дирекцији су предложене препоруке којима се сугерише предузимање одређених активности на унапрјеђењу пословања и отклањању неправилности у даљем пословању. Дирекција је доставила одговор Канцеларији за ревизију у складу с чланом 16. став 3. Закона о ревизији институција БиХ.

Освртом на препоруке ревизије дате у Извјештају о ревизији за 2012. годину, те увидом у предузете активности, утврдили смо сљедеће:

#### Реализоване препоруке:

Дирекција примјењује одредбе Правилника о унутрашњој организацији које се тичу мјеста рада запослених.

Усвојен је Програм за борбу против корупције с Акцијским планом којим се утврђују стратешке смјернице антикорупцијске политике.

Преиспитана је висина уговореног износа за пружање услуга чишћења и пријема поште у регионалној канцеларији у Мостару. Дирекција по истеку уговора с правном особом, није закључивала нови уговор, чиме су знатно смањени трошкови одржавања пословног простора у Мостару.

Дирекција је обуставила ангажовање спољних сарадника по уговору о дјелу и измијенила начин обрачуна накнаде за стручно особље – инспекторе.

---

<sup>1</sup> Службени гласник БиХ, број 39/09



Предузете су радње на реалном исказивању билансних позиција. У том смислу су извршена корективна књижења на позицији краткорочних разграничења.

#### **Препоруке чија је реализација у току:**

У циљу затварања ВНАТМ пројекта, Дирекција се обратила ресорном министарству да предузме активности на имплементацији датих препорука из Извјештаја о ревизији, мада до затварања ВНАТМ пројекта још увијек није дошло (детаљније у тачки 10. Извјештаја - Програм посебних намјена – „ВНАТМ пројекат“).

Везано за јавне набавке, Дирекција је увела праксу слања захтјева за достављање понуда на више адреса и захтијевања изјаве о плаћеним порезима и доприносима. Међутим, поново је уочено како се приликом евалуације пристиглих понуда није водило рачуна да достављена документација у потпуности одговара траженим условима. Ово се првенствено односи на чврсти увез пристиглих понуда.

#### **Нереализоване препоруке:**

Иако је Дирекција предузела радње из своје надлежности у вези наплате прихода, још увијек се не остварују приходи од накнада утврђених Законом (детаљније у тачки 9. Извјештаја - Приходи).

### **3. Систем интерних контрола**

Дирекција је одговорна за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усаглашеност пословања са законима и правилима. Контролно окружење представља основицу система интерних контрола и подразумијева руковођење и стил управљања, организацијску структуру и компетентности и политике људских ресурса.

- **Руковођење, организација и људски ресурси**

Радам Дирекције руководи главни директор и два замјеника главног директора, који су државни службеници, а именовани су 29.09.2006. године без ограничења у трајању мандата. Главни директор је одговоран министру комуникација и промета БИХ. Један од замјеника главног директора, поред поменуте функције је и у 2013. години обнашао и функцију вршитеља дужности замјеника директора Агенције. Обзиром како је замјеник равнатеља Дирекције уједно и руководилац Сектора за сигурност летења и ваздухопловну сигурност, овакав ангажман може утицати на ефикасно руковођење и рационално располагање буџетским средствима.

Унутрашња организација Дирекције утврђује се као посебна цјелина у оквиру Правилника о унутрашњој организацији Министарства комуникација и транспорта БиХ. Према тренутно важећој систематизацији радних мјеста утврђено је 79 радних мјеста у Дирекцији, од чега 61 радно мјесто у сједишту Дирекције, 13 радних мјеста у регионалној канцеларији у Сарајеву и 5 радних мјеста у регионалној канцеларији у Мостару. На 31. децембар 2013. године било је



запослено 56 лица. Поред тога, у радном односу у Дирекцији је до 31. јула 2013. године било и 16 запослених који према важећој систематизацији не припадају Дирекцији, а који су доношењем акта о систематизацији радних мјеста Агенције, прешли у Агенцију.

У процесу ревизије сагледано је и управљање људским ресурсима Дирекције. Под управљањем људским ресурсима подразумијевају се међусобно повезане активности и процеси од којих су најважније: планирање броја радних мјеста, анализа послова тј. радних мјеста, дефинисање компетенција и вјештина за свако радно мјесто, професионална обука и развој запослених, унапрјеђење знања и вјештина запослених, мотивација запослених и међуљудски односи те комуникација са запосленим.

Дирекција је израдила и усвојила Стратегију управљања људским ресурсима 2013-2015 с намјером развоја људских ресурса ради повећања компетентности и мотивисаности запослених, остварења стратешких циљева Дирекције те повећања задовољства корисника услуга Дирекције. Документ идентификује стратешке циљеве управљања људским ресурсима те дефинише оперативне циљеве за њихову реализацију.

Послове и активности у вези управљања људским ресурсима обавља Одјељење за људске ресурсе, односи с јавношћу и административни послови. Дирекција је у 2013. години, у складу с међународним стандардима, дефинисала захтјеве по питању компетенција за сво техничко особље у шест ваздухопловних подручја за обављање послова и задатака у кључним процесима сертификације и надзора. На основу плана обука, реализовано је 67 екстерних и осам интерних обука. Такођер, Дирекција је у циљу унапрјеђења система за праћење радне успјешности запослених, дефинисала параметре за мјерење успјешности кроз обрасце извјештаја о раду организационих јединица. Нови систем би требао омогућити ефикасније остваривање циљева и задатака Дирекције те праведније оцјењивање и награђивање запослених у складу с резултатима њиховог рада.

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ<sup>2</sup> и Одлуци о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ<sup>3</sup>, интерну ревизију у Дирекцији би требало обављати Министарство комуникација и транспорта БиХ. Констатовано је како у 2013. години није било активности интерне ревизије у Дирекцији.

#### 4. Буџет

Дирекција је упутила Министарству финансија и трезора БиХ Захтјев за додјелу средстава из буџета за 2013. годину у укупном износу од 6.250.354 КМ и то за текуће издатке износ од 5.950.354 КМ, а капиталне издатке износ од 300.000 КМ. Поред тога, упућена су и три анекса основног Захтјева у укупном износу од 3.545.201 КМ.

<sup>2</sup> Службени гласник БиХ, број 27/08, 32/12

<sup>3</sup> Службени гласник БиХ, број 49/12



Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2013. годину<sup>4</sup>, Дирекцији су одобрена средства у износу од **6.170.000 КМ** и то према сљедећим изворима:

1. Непосредна потрошња у износу од 2.627.000 КМ;
2. Намјенска средства од прелета у износу од 3.313.000 КМ;
3. Накнаде на основу члана 13. став (1) тачка е) Закона о ваздухопловству БиХ у износу од 200.000 КМ;
4. Приливи од продаје моторних возила у износу од 30.000 КМ.

У односу на одобрена буџетска средства за 2012. годину, буџет Дирекције је већи за 133.000 КМ.

Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2013. годину предвиђено је финансирање набавке зграде за смјештај Дирекције у Бањој Луци и то из средстава остварених од прихода од такси. Одлуку о висини средстава за намјене је требао донијети Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства. Обзиром како Министарство није упутило приједлог одлуке ка Савјету министара БиХ, још увијек није донесена одлука о куповини пословног простора за потребе Дирекције. Напомињемо како је Дирекција у 2013. години за закуп простора издвојила 720.631 КМ.

Укупно остварени расходи Дирекције у 2013. години износили су **5.259.077 КМ**. Од тога се на непосредну потрошњу односило 2.440.816 КМ, а на намјенска средства од прелета 2.818.261 КМ.

У извјештајном периоду извршено је једно реструктурисање у оквиру капиталних издатака у укупном износу од 23.138 КМ.

## 5. Планирање и извјештавање о раду

### • Стратешки план, програм рада и извјештај о раду

**Стратешки план:** Дирекција је усвојила документ Стратегија развоја Дирекције 2013-2017. Овај документ представља петогодишњи стратешки план развоја Дирекције у коме су идентификована кључна подручја за напредак и стратешки циљеви развоја Дирекције за период од пет година. Стратешки циљеви Дирекције су у годишњем програму рада разрађени кроз планске активности за годину за коју се програм израђује. Стратегија подлијеже преиспитивању сваке године, приликом анализе извјештаја о раду и по потреби се коригује и допуњава.

**Програм рада:** Годишњи Програм рада Дирекције израђен је у складу с усвојеном методологијом Савјета министара БиХ те је достављен ресорном министарству. У њему су утврђени стратешки циљеви и активности које се планирају остварити у 2013. години. Стратешки циљеви Дирекције у 2013. години су били: сертификавање Агенције, примјена и сертификавање управљачког система Дирекције према стандарду ISO 9001 те рјешавање питања пословног простора Дирекције на трајној основи.

<sup>4</sup> Службени гласник БиХ, број 100/12



**Извјештај о раду:** Дирекција је сачинила и 23. јануара 2014. године Министарству комуникација и транспорта БиХ доставила Извјештај о раду за 2013. годину. У извјештају су елабориране најважније активности Дирекције у 2013. години те стање у подручју цивилног ваздухопловства. Дирекција је у 2013. години донијела и објавила осам подзаконских аката из подручја цивилног ваздухопловства. У извјештају о раду Дирекције се наводи како је Дирекција током године организовала више обука из различитих функцијских подручја за представнике корисника услуга те извршила укупно 169 инспекцијских и стручних надзора. Дирекција је у извјештајном периоду издала, одобрила, продужила, односно обновила 587 разних дозвола, сертификата, овлаштења и осталих одобрења.

- **Превенција корупције**

У складу са стратегијом за борбу против корупције 2009.-2014. године Савјета министара БиХ и Акцијском плану за провођење Стратегије и препоруци из Извјештаја о ревизији за 2012. годину, Дирекција је донијела Програм за борбу против корупције. Циљ Програма је повећање ефикасности у раду, компетентности, интегритета, поузданости и транспарентности у раду у сврху сузбијања корупције. Програм утврђује стратешке смјернице антикорупцијске политике, а проводи се кроз Акцијски план који је његов саставни дио и који се годишње ревидира.

## **6. Преглед расхода буџета<sup>5</sup>**

### **6.1. Текући издаци**

- **Бруто плате**

Укупно остварене бруто плате и накнаде трошкова запослених износе 1.876.868 КМ. Правилником о унутрашњој организацији у Дирекцији је планирано укупно 79 радних мјеста, а с 31.12.2013. године било је ангажирано 56 лица.

Средином године, 16 лица који нису били предвиђени претходно поменути Правилником су Споразумом о преузимању државних службеника и запосленика између Дирекције и Агенције, прекинули радни однос у Дирекцији.

Анализирајући радно правни статус запослених, констатовано је како су током године двије особе рјешењем Агенције за државну службу БиХ ступиле у радни однос на неодређено вријеме, једна особа је споразумним раскидом прекинула радни однос у Дирекцији, а једна особа је пензионисана.

У погледу награђивања запослених за обављене радне задатке, констатовано је како је укупно исплаћено 13.610 КМ стимулација у нето износу. Најзначајнија исплата (3.677 КМ) реализована је у октобру, исплатом стимулације за 21 запосленог. Као критеријум за исплату најчешће је вриједновано ангажовање у комисијама за јавне набавке. Висина исплаћених износа кретала се у распону од 61 КМ до 309 КМ.

Такође, и у овој години забиљежена је исплата ваздухопловног додатка за 22 лица, а према одлуци Савјета министара БиХ о утврђивању додатка на плату запослених у Дирекцији. Додатак се исплаћивао током цијеле године уз мјесечну плаћу запосленом у распону од 15% – 30%. Средства за исплату додатка

---

<sup>5</sup> Преглед расхода буџета за 2013. годину приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.



осигуравају се из прихода остварених на основу пружања услуга рутне ваздушне навигације.

- **Накнаде трошкова запослених**

Укупно остварене накнаде трошкова запослених с 31.12.2013. године износе 351.838 КМ. Значајнији износи односе се на исплате накнаде за рад у комисијама (91.524 КМ), топли оброк током рада (75.366 КМ), превоз с посла и на посао (63.395 КМ), регрес за годишњи одмор (20.703 КМ) и смјештај функционера (21.200 КМ).

**Накнаде комисијама** за рад у пројектном одбору за реализовање Пројекта управљања ваздушним простором у БиХ регулисане су одлуком Савјета министара БиХ о утврђивању ових накнада. Исплата поменутих накнада вршена је на основу мјесечног извјештаја о раду у распону од 82 КМ за члана, до 721 КМ за предсједавајућег пројектног одбора. Утрошена средства за реализацију ове накнаде, осигурана из прихода остварених на основу пружања услуга рутне ваздушне навигације.

- **Путни трошкови**

Укупни издаци за службена путовања у Дирекцији износе 346.434 КМ, што у односу на претходну годину представља повећање за око 26%. Од тог износа, путни трошкови у земљи износили су 44.641 КМ, а путни трошкови у иностранству 301.793 КМ.

Службена путовања у земљи претежно се односе на инспекцијски надзор, радне састанке и семинаре, а путовања у иностранство на присуство међународним форумима и скуповима, обуке стручног особља у погледу поштивања међународних стандарда у авио пријевозу итд. Уз путне налоге приложена су и позивна писма у којима је прецизирано ко сноси трошкове путовања.

Дирекција је закључно с 31.12.2013. године реализовала 700 путних налога, од којих се 370 односи на сједиште Дирекције, а 330 на Регионалну канцеларију Дирекције у Сарајеву.

- **Издаци телефонских и поштанских услуга**

Укупно реализовани издаци телефонских и поштанских услуга у Дирекцији износе 76.740 КМ. Значајнији износи односе се на интернет (40.801 КМ), мобилне телефоне (14.469 КМ) и фиксне телефоне (14.389 КМ).

**Издаци за интернет:** Кориштење интернета у Дирекцији већим дијелом је реализовано на бази закљученог уговора с изабраним добављачем којим су дефинисане брзине приступа интернету и мјесечне цијене закупа интернет линка за три локације (Бања Лука, Сарајево и Мостар). Укупна мјесечна цијена закупа интернет линка на поменутих локацијама износи 2.620 КМ.

**Издаци за мобилне телефоне:** Према интерном акту, право на накнаду за употребу мобилних телефона у службене сврхе остварују 43 особе. Утврђене висине одобрених лимита крећу се у распону од 15 КМ за стручне сараднике, до 400 КМ за генералног директора. Евиденцију о корисницима службених мобилних телефона и трошковима њиховог кориштења води Одјељење за финансије и рачуноводство. Прегледом појединих рачуна за мобилне телефоне констатовано



је како се корисницима, за прекорачења дозвољених лимита, уредно врше умањења плаћа.

- **Издаци за употребу возила**

Дирекција располаже с возним парком од укупно четрнаест возила. Девет возила је на располагању за потребе сједишта Дирекције, а пет возила служи за потребе регионалне канцеларије у Сарајеву. Право употребе службеног возила 24 сата дневно имају генерални директор и његова два замјеника. Дирекција је у 2013. години извршила продају четири службена возила. Након продаје возила, купљена су четири нова возила укупне вриједности 88.078 КМ. Остварен је приход од продаје возила у износу од 22.736 КМ. Нова возила су у употреби од септембра 2013. године.

Укупни трошкови употребе и одржавања службених возила током 2013. године износе 102.542 КМ. Значајнији издаци односе се на издатке за гориво (51.920 КМ), за материјал и услуге одржавања возила (21.418 КМ) те осигурање возила (10.943 КМ). Кориштење и одржавање службених возила дефинисано је интерним правилником. Дирекција је сачинила план одржавања службених возила и истим је оквирно планиран број редовних сервиса. Донесени план је био основ за сачињавање захтјева и избор најповољнијег добављача за услуге одржавања возила.

- **Закуп имовине и опреме**

Реализација трошкова закупа пословног простора настала је у складу с уговором о закупу простора нето површине 1.901 м<sup>2</sup>. Мјесечна накнада за закуп износи 60.053 КМ. У уговорену цијену закупа укључено је и кориштења 25 паркинг мјеста. Овакви услови закупа примјењују се од јануара 2013. године, када је Дирекција анексом уговора смањила мјесечне трошкове закупа за 6.673 КМ, али је отказала услуге хигијенског одржавања и осигурања зграде, а које су биле дефинисане првобитним уговором.

Напомињемо како је Савјет министара БиХ још 2009. године донио закључак којим се Министарство финансија и трезора БиХ задужило да осигура потребна финансијска средства и у сарадњи с Дирекцијом проведе процедуру набавке пословног простора, на трајној основи, путем куповине за потребе смјештаја Дирекције. Законом о буџету институција БиХ за 2013. годину, дефинисано је како ће се набавка зграде за смјештај Дирекције у Бањој Луци, финансирати из средстава остварених од прихода по основу пружања услуга рутне ваздушне навигације за прелете преко Босне и Херцеговине, а да ће одлуку о висини средстава за ове намјене донијети Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства комуникација и транспорта БиХ. *Реализације активности по овом питању није било у 2013. години и поред чињенице како је Дирекција имала проактиван став по истом, али Министарство комуникација и транспорта БиХ, као ресорно министарство није осигурало адекватну подршку.*

- **Издаци за текуће одржавање**

Укупни издаци за текуће одржавање износили су 117.679 КМ од чега се финансијски значајнији износи односе на услуге одржавања и поправка опреме (61.538 КМ) те услуге одржавања софтвера (48.700 КМ).

**Услуга одржавања софтвера:** Услуге одржавања софтвера за дозволе ALISA се евидентирају на основу мјесечно испостављених рачуна изабраног добављача. Процедура избора добављача извршена је путем конкурентског захтјева без додатне објаве обавијештења. Укупна вриједност услуга одржавања је 29.554 КМ на годишњем нивоу, а уговором је дефинисано плаћање у року од 30 дана од достављања фактуре. Дефинисане су и обавезе добављача на основу одржавања, савјетовања, едукације и ажурирања софтвера. У случају да нема потребе за одржавањем или едукацијом корисника, добављач је према тендерској документацији обавезан провести минимално четири сата седмично на изради резервних копија, те тестирању и унапријеђењу системског рада базе података.

**Мишљења смо како и уговором треба дефинисати минималан број радних сати које би добављач провео на унапријеђењу система и едукацији корисника, уколико одржавање није потребно.**

- **Уговорене услуге**

Издаци за уговорене услуге евидентирани су у износу од 1.282.129 КМ. Значајнији износи односе се на издатке за школовање 891.858 КМ, уговоре о дјелу (109.605 КМ), стручне услуге 77.398 КМ те услуге стручног образовања (48.727 КМ).

**Издаци за специјализацију и школовање:** Реализација трошкова евидентираних на конту издаци за специјализацију и школовање остварена је на основу плаћања услуга стручног оспособљавања кандидата за стицање дозволе обласног надзорног контролора ваздушног транспорта с радарским одобрењем и посебним овлашћењем те издавања дозвола за контролоре летења, а за потребе Система за управљање ваздушним прометом БиХ. Плаћање је извршено према Анексу 6. Уговора о пружању услуга стручног оспособљавања закљученим између Дирекције и Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе. Закљученим Анексом уговора дефинисане су фазе оспособљавања, као и динамика плаћања по годинама. Дефинирана обвеза по овом Анексу уговора у 2013. години је 456.000 ЕУР-а и иста је измиренa.

**Уговори о дјелу:** Укупни издаци остварени на основу нето исплата по уговорима о дјелу износе 109.605 КМ. Током године Дирекција је ангажовала укупно 21 спољног сарадника. Интерним правилником дефинисани су услови и критеријуми, као и начин обрачуна накнаде за ангажовање спољних сарадника. Дефинисано је како се накнада за ангажовање инспекторе одређује по дану инспекције (70 КМ), а да за остале опште послове мјесечна накнада не може бити већа од 50% основне плате стручног сарадника. Анализирајући ангажовање спољних сарадника, може се констатовати како је Дирекција ангажовала осам лица за обављање текућих послова (чишћење, одржавање и сл.) у Бањој Луци и регионалним канцеларијама и за њихово ангажовање исплатила укупно 33.000 КМ. Поред тога, током године периодично су ангажована и четири инспектора, за чији ангажовање је исплаћена укупна накнада од 17.610 КМ и ангажовање два доктора за издавање обавезних лијечничких увјерења за ваздухопловно овлаштено особље, за што је исплаћена укупна накнада од 7.420 КМ. Такођер, Дирекција је вршила ангажман осам особа за припремање и израду документације из подручја ваздухопловства, за што је исплаћена накнада од 37.175 КМ. Током читаве године за потребе Дирекције ангажован је и информатичар коме је исплаћена укупна накнада од 14.400 КМ.



**Стручне услуге:** Значајнија реализација издатака (73.200 КМ) евидентирана је на основу плаћања услуга ангажовања Оружаних снага БиХ за потребе службе за потрагу и спашавање. Уговором закљученим у 2007. години између Министарства обране БиХ и Дирекције, Министарство обране БиХ преузело је обавезу да за рачун Дирекције на територију Босне и Херцеговине врши потрагу и спашавање (SAR мисија). За наведену услугу Дирекција се обавезала на финансирање: набавке 30.000 кг горива потребног за извођење летења за тренажу посада које су укључене у систем дежурства (плаћање према профактури о набавци горива), накнаде - дневнице за 24 часовно дежурство четири члана посаде хеликоптера, а према Одлуци о висини дневнице за службено путовање упослених у институцијама БиХ (Службени гласник БиХ, број 32/07).

Међутим, Министарство одбране БиХ је фактурисало само трошкове дежурства/ангажовања хеликоптерске посаде, али у супротности с наведеном Одлуком. Тачније, фактурисање и плаћање накнаде за дежурство извршено је по Одлуци која је стављена ван снаге. Дневнице су обрачунате по 50 КМ, умјесто 25 КМ, како је дефинисано Одлуком о измјени Одлуке о висини дневнице за службено путовање запослених у институцијама БиХ. Фактурисања осталих трошкова за ове потребе од стране Министарства обране БиХ није било.

**Услуге репрезентације:** Издаци евидентирани на конту услуга репрезентације износе 27.463 КМ. Интерним правилником дефинисано је како право на кориштење средстава „екстерне“ репрезентације и то за директора (1.000 КМ) и замјенике директора (по 500 КМ). Дирекција је, у складу с пословним активностима и одобреним буџетом, сачинила мјесечни план утрошка средстава репрезентације. Анализирајући ове издатке може се констатовати како издаци за тзв. „интерну“ репрезентацију износе 17.944 КМ, док су остала средства репрезентације (9.519 КМ) утрошена за пословне активности изван Дирекције. Дирекција је током 2013. године, приликом посјета ино-делегација, које су обављале инспекцијске надзоре и пружале стручну помоћ раду Дирекције, имала праксу организовања кетеринга унутар институције.

## 6.2. Капитални издаци

У складу са захтјевом за додјелу средстава из буџета, Дирекцији су Законом о буџету институција БиХ одобрена средства за набаву опреме у износу од 300.000 КМ. Међутим, у току године Дирекција је извршила измјену структуре капиталних издатака. Одлуком о реструктурисању расхода одобрена су средства у износу од 23.138 КМ на позицији „набавка грађевине“ за колико су умањена одобрена средства на позицији „набавка опреме“. Извршење капиталних издатака износи 224.223 КМ. Финансијски значајнија средства утрошена су за набавку моторних возила (88.078 КМ), уграђене опреме (43.867 КМ), софтвера (27.774 КМ) те набавку инфраструктурних средстава (23.138 КМ). Дирекција је извршила набавку четири моторна возила за потребе рада инспекције. Финансирање набавке је планирано дијелом од продаје средстава, те је тако Дирекција путем лицитације продала четири моторна возила и остварила приход од 22.736 КМ.



## 7. Биланс стања<sup>6</sup>

Укупна актива Дирекције на 31.12.2012. године износила је **38.723.717 КМ**, а састоји се од новчаних средстава (7.651 КМ), краткорочних потраживања (8.399 КМ) и неотписане вриједности сталних средстава (38.707.667 КМ).

Од укупне вриједности сталних средстава највећи дио се односи на позицију Средства у припреми (37.920.629 КМ). На овој позицији су евидентирана улагања у оквиру реализације ВНАТМ пројекта која су већим дијелом финансирана из кредитних средстава Еуропске банке за обнову и развој. Према важећим законским одредбама, сва имовина набављена у оквиру реализације ВНАТМ пројекта, бит ће пренесена у књиговодствене евиденције Агенције. Процес примопредаје имовине и објеката је још увијек у току.

Укупна пасива износила је **39.085.515 КМ**, а чине је краткорочне текуће обавезе (205.330 КМ), обавезе према запосленим за плате и накнаде (172.759 КМ), краткорочна разграничења (3.759 КМ) и извори средстава (38.707.667 КМ). Краткорочне обавезе се највећим дијелом односе на обавезе према добављачима (176.434 КМ). Обавезе према запосленим се односе на обавезе за плате, накнаде, порезе и доприносе за децембар 2013. године.

## 8. Јавне набавке

Дирекција је, у складу с планом јавних набавки за 2013. годину, проводила поступке избора најповољнијег добављача. Према презентованим подацима, Дирекција је провела 21 поступак набавке. Додјела уговора извршена је на основу проведених поступака за додјелу уговора испод домаћих вриједносних разреда. Већина поступака избора најповољнијег добављача проведена је путем конкурентског захтјева за достављање понуда. Од 12 проведених поступака, четири су била с додатном објавом обавијештења, док је седам уговора закључено путем директног споразума, а два по проведеном отвореном поступку. Увидом у извјештај WisPPA, уочено је како Дирекција није у наведени електронски систем за извјештавање о додјели уговора евидентирала набавке извршене путем директног споразума. Прегледом појединих поступака јавне набавке, уочено је како неке од приспјелих понуда нису биле чврсто увезане, чиме није осигуран интегритет понуде, што може утицати на транспарентност целокупног поступка.

***Препоручујемо да се приликом евалуације понуда води рачуна да се оцјена валидности понуде врши у складу с траженим условима. Потребно је обезбједити досљедну примјену Упутства о припреми и достави извјештаја о додјели уговора у поступцима јавних набавка. Такођер, потребно је поштовати захтјеве у вези чврстог увеза понуде.***

**Набава услуга одржавања компјутерске и комуникацијске опреме:** Средства за набаву услуга редовног одржавања компјутерске и комуникацијске опреме су планирана буџетом Дирекције. Дирекција је донијела одлуку о набавци, припремила конкурентски захтјев за достављање понуда и провела набавку без

<sup>6</sup> Биланс стања на 31.12.2013. године приказан је у Табели II у прилогу Извјештаја.



додатног објављивања обавијештења. Тендерском документацијом нису дефинисани захтјеви којима се одређује техничка и професионална стручност особља које треба вршити послове одржавања. Захтјев је послан на адресе четири добављача, од којих су три добављача благовремено доставили понуде које су задовољавале услове тражене конкурентским захтјевом.

Комисија за набавку је утврдила како је уговорни орган подузео потребне мјере како би се обезбједила правична конкуренција и предложила додјелу уговора најповољнијем добављачу. С изабраним добављачем је затим закључен уговор о набавци услуга одржавања компјутерске и комуникацијске опреме у износу од 51.948 КМ с ПДВ-ом.

**Мишљења смо како наведену процедуру у будућности треба проводити уз додатну објаву обавијештења, ради постизања потпуне транспарентности и конкурентности, и тако тежити постизању боље цијене. Такођер, сматрамо како треба спецификовати техничке и професионалне захтјеве по питању стручности особља које ће вршити послове одржавања.**

**Набавка плина за гријање:** Проведеном ревизијом конкурентског поступка набавке плина за гријање, уочено је како је убрзо након закључења уговора, изабрани добављач Дирекцији упутио обавијештење о промјени цијена. У тренутку слања обавијештења, опција понуде је још увијек била важећа. Тек након истека периода важења опције понуде, Дирекција наручује одређену количину плина за гријање, које јој изабрани добављач фактурише по новој цијени (1,10 КМ/л у односу на уговорену 0,94 КМ/л).

**Препоручујемо Дирекцији да при реализацији уговора води рачуна о периоду важења опције понуде.**

## 9. Приходи

Одредбама члана 13. Закона о ваздухопловству БиХ дефинисано је како ће се Дирекција финансирати из буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ, из дијела средстава које Босна и Херцеговина остварује из накнада корисника за пружање услуга у ваздушном саобраћају (рутне накнаде), из накнаде које плаћају путници у одласку с аеродрома у БиХ, из накнаде које плаћају оператери авиона по тони превезене робе/терета у цивилном ваздушном саобраћају, од прихода које остварује властитом дјелатношћу и других извора у складу са законом.

**Приходи од пружања услуга рутне ваздушне навигације:** Дирекција остварује приходе на основу пружања услуга рутне ваздушне навигације које плаћају корисници услуга ваздушног саобраћаја навигације у ваздушном простору БиХ. Наплату прихода од ових накнада, у име Босне и Херцеговине врши EUROCONTROL (Европска организација за сигурност ваздушне навигације) те онај дио прихода који се односи на Дирекцију трансферише на рачун Министарства финансија и трезора БиХ код Централне банке БиХ.

Приходи од прелета користе се за покривање трошкова који настају у вези пружања услуга рутне ваздушне навигације. Учешће ових трошкова у укупним трошковима Дирекције се сваке године утврђује у Рутној бази трошкова БиХ на основу које се одређује цијена прелета по јединици услуге. Методологија за



обрачун укупне базе en-route трошкова и јединичне цијене прелета дефинисана је одговарајућим прописима EUROCONTROL-а. Иако је Дирекција благовремено упутила одлуку EUROCONTROL-а у вези цијене јединице прелета ресорном министарству на објаву у Службени гласник БиХ, иста није никада објављена.

Правдање остварених трошкова за претходну годину врши се у текућој години и доставља EUROCONTROL-у најкасније до 01. јуна текуће године. Уколико су остварени приходи везани за рутне накнаде већи од остварених расхода, база трошкова се умањује за тај износ и обрнуто. У 2013. години EUROCONTROL је трансферисао средстава од пружања рутних услуга у укупном износу од 3.541.725 КМ. Поред тога, извршен је пренос акумулираних неутрошених средстава од прелета из претходних година у укупном износу од 4.161.197 КМ.

**Остали приходи:** Иако је Законом прописано како ће Дирекција остваривати приходе од накнада које плаћају путници у одласку с аеродрома у БиХ и накнада које плаћају оператери авиона по тони превезене робе/терета у цивилном ваздушном саобраћају, ови приходи у 2013. години нису остварени. Дирекција је донијела и у Службеном гласнику БиХ објавила одлуку у вези споменутих накнада<sup>7</sup>, међутим у провођењу ове одлуке дошло је до неслагања између Дирекције и Министарства. Према препорукама Министарства финансија и трезора БиХ, Дирекција је путем ресорног министарства покренула процедуру добијања сагласности од Савјета министара БиХ на споменуту одлуку. И поред више ургенција Дирекције, Министарство предметну одлуку није упутило Савјету министара БиХ.

**Анализирајући податке о оствареном броју одлазећих путника и превезеном терету роба у 2013. години, процјењујемо како је одгађањем примјене ове одлуке, Босна и Херцеговина у овом периоду изгубила око 4.000.000 КМ.**

***Имајући у виду напријед наведено, поновно препоручујемо Дирекцији да путем Министарства хитно подузме све радње из своје надлежности како би Дирекција у што краћем року почела остваривати приходе утврђене Законом.***

Надаље, Дирекција остварује приходе обављањем послова у подручју пловидбености авиона, операције авиона, лиценци летачког особља, ваздухопловне безбједности, ваздухопловне навигације и аеродрома, према члану 13. став (1) точка е) Закона. Висина накнада и њихова намјена дефинисана је Одлуком о накнадама за финансирање рада Дирекције<sup>8</sup>. По овом основу, у 2013. години остварени су приходи у износу од 239.502 КМ. Ови приходи нису евидентирани у Главној књизи Дирекције нити је исте Дирекција могла користити, иако су исти предвиђени Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2013. годину. Разлог томе је инсистирање Министарства финансија и трезора БиХ на добијању сагласности од Савјета министара БиХ на одлуку на основу које се ови приходи остварују. Дирекција је путем ресорног министарства покренула процедуру добивања сагласности, међутим и поред више ургенција Дирекције према Министарству, није нам познато да је Одлука прослијеђена према Савјету министара БиХ. Оваквим поступањем, индиректно је умањен буџет Дирекције за 200.000 КМ.

<sup>7</sup> Службени гласник БиХ, број 4/12 и 20/12

<sup>8</sup> Службени гласник БиХ, број 2/12 и 9/12

## 10. Остало

- Програм посебних намјена – „ВНАТМ пројект“

Стратегија развоја система за управљање ваздушним саобраћајем у БиХ (ВНАТМ Стратегија) усвојена је од Савјета министара БиХ још крајем 2005. године. Првобитни рок за завршетак ВНАТМ Стратегије је био почетак 2008. године. Имплементација Стратегије почела је 1. августа 2006. године, одобравањем кредитних средстава ЕБРД-а (Еуропска банка за обнову и развој).

Усвајањем Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине<sup>9</sup> и Закона о Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине<sup>10</sup> створене су правне претпоставке за раздвајање функције регулатора и надзора у цивилном ваздухопловству и контроли лета од функције пружања услуга у ваздушној пловидби у ваздушном простору изнад територије БиХ. Изградњом система за управљање ваздушним саобраћајем, између осталог, створили би се услови за престанак ангажовања агенција за пружање услуга контроле летења из сусједних држава (Хрватска и Србија) и потпуно преузимање контроле ваздушног саобраћаја, као и директно повећање прихода Босне и Херцеговине на бази пружања услуга мјесне контроле летења.

Дирекција је задњи пут информисала ресорно министарство о реализацији ВНАТМ Стратегије крајем 2012. године. Информацијом о реализацији ВНАТМ Стратегије предложени су одређени закључци. У Информацији се констатује како су активности на реализацији ВНАТМ пројекта ушли у завршну фазу, али је потребно подузети активности на институционалном и оперативном - техничком оспособљавању Агенције. Наиме ни након више од четири године од доношења Закона о Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби БиХ није изабрана, односно именована управа Агенције. Према изјави менаџмента Дирекције, предметну информацију Министарство још увијек (април 2014. године) није прослиједило Савјету министара БиХ.

***Поново препоручујемо свим институцијама надлежним за провођење ВНАТМ Стратегије, а имајући у виду вишеструке користи које би Босна и Херцеговина имала коначном имплементацијом исте, предузимање додатних напора који ће имати за резултат коначно затварање ВНАТМ Стратегије.***

<sup>9</sup> Службени гласник БиХ, број 39/09 од 19.05.2009. године

<sup>10</sup> Службени гласник БиХ, број 43/09 од 02.06.2009. године



## 11. Кореспонденција

Дирекција је у остављеном року доставила коментаре на Нацрт извјештаја о ревизији за 2013. годину у којима није било примједби на изнесене налазе и препоруке.

**Вођа тима за  
финансијску ревизију**

Данијел Јозић

**Руководилац Одјељења за  
финансијску ревизију**

Муневера Бафтић

**Чланови тима:**

Наташа Павловић, ревизор

Осман Паћука, ревизор

Славиша Вуковић, ИТ ревизор

**Руководилац Одјељења за  
развој, методологију и  
контролу квалитета**

Драгољуб Ковинчић



### **III ПРИЛОГ**

#### **ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗЈАВА О ОДГОВОРНОСТИМА**

**Преглед расхода буџета за 2013. годину**

**Назив институције: Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине**

**Табела I**

| Опис                                    | Одобрени<br>буџет | Усклађива-<br>ња буџета | Укупни<br>буџет (2+3) | Извршење<br>буџета | Индекс<br>5/4 |
|-----------------------------------------|-------------------|-------------------------|-----------------------|--------------------|---------------|
| 1                                       | 2                 | 3                       | 4                     | 5                  | 6             |
| <b>1. Текући издаци</b>                 | <b>5.870.000</b>  | <b>0</b>                | <b>5.870.000</b>      | <b>5.034.854</b>   | <b>86</b>     |
| Бруто плате и накнаде                   | 2.041.000         |                         | 2.041.000             | 1.876.868          | 92            |
| Накнаде трошкова запослених             | 512.000           |                         | 512.000               | 351.838            | 69            |
| Путни трошкови                          | 437.000           |                         | 437.000               | 346.434            | 79            |
| Издаци телефонских и пошт.услуга        | 110.000           |                         | 110.000               | 76.740             | 70            |
| Издаци за енергију и ком.услуге         | 128.000           |                         | 128.000               | 73.989             | 58            |
| Набавка материјала                      | 54.000            |                         | 54.000                | 39.655             | 73            |
| Издаци за услуге превоза и горива       | 91.000            |                         | 91.000                | 60.415             | 66            |
| Унајмљивање имовине и опреме            | 787.000           |                         | 787.000               | 772.791            | 98            |
| Издаци за текуће одржавање              | 199.000           |                         | 199.000               | 141.560            | 71            |
| Издаци за осигурање                     | 27.000            |                         | 27.000                | 12.435             | 46            |
| Уговорене и друге посебне услуге        | 1.484.000         |                         | 1.484.000             | 1.282.129          | 86            |
| <b>2. Капитални издаци</b>              | <b>300.000</b>    | <b>0</b>                | <b>300.000</b>        | <b>224.223</b>     | <b>75</b>     |
| Набавка земљишта                        | 0                 |                         | 0                     |                    |               |
| Набавка грађевина                       | 0                 | 23.138                  | 23.138                | 23.138             | 100           |
| Набавка опреме                          | 300.000           | -23.138                 | 276.862               | 201.085            | 73            |
| Набавка осталих сталних средстава       | 0                 |                         | 0                     |                    |               |
| Реконструкција и инвестиционо одрж.     | 0                 |                         | 0                     |                    |               |
| <b>3. Текући грантови</b>               | <b>0</b>          | <b>0</b>                | <b>0</b>              | <b>0</b>           |               |
|                                         |                   |                         | 0                     |                    |               |
|                                         |                   |                         | 0                     |                    |               |
| <b>4. Вишегодишња капитална улагања</b> | <b>0</b>          | <b>0</b>                | <b>0</b>              | <b>0</b>           |               |
|                                         |                   |                         |                       |                    |               |
| <b>5. Новчане донације</b>              | <b>0</b>          | <b>0</b>                | <b>0</b>              | <b>0</b>           |               |
|                                         |                   |                         | 0                     |                    |               |
| <b>Укупно ( 1+2+3+4+5)</b>              | <b>6.170.000</b>  | <b>0</b>                | <b>6.170.000</b>      | <b>5.259.077</b>   | <b>85</b>     |

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило дана 01.03.2014. године.

директор

Ђорђе Ратковица

**Биланс стања на дан 31.12.2013. године**

**Назив институције: Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине**

**Табела II**

| Опис                                                         | 31.12.2012.       | 31.12.2013.       | Индекс<br>3/2 |
|--------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|---------------|
| 1                                                            | 2                 | 3                 | 4             |
| <b>1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе</b> | <b>178.677</b>    | <b>16.050</b>     | <b>9</b>      |
| Новчана средства                                             | 12.029            | 7.651             | 64            |
| Краткорочна потраживања                                      | 166.648           | 8.399             | 5             |
| Краткорочни пласмани                                         |                   |                   |               |
| Интерни финансијски односи                                   |                   |                   |               |
| Залихе                                                       |                   |                   |               |
| Краткорочна разграничења                                     |                   |                   |               |
| <b>2. Стална средства</b>                                    | <b>38.796.151</b> | <b>38.707.667</b> | <b>100</b>    |
| Стална средства                                              | 40.016.797        | 40.078.534        | 100           |
| Исправка вриједности                                         | 1.220.646         | 1.370.867         | 112           |
| Неотписана вриједност сталних средстава                      | 38.796.151        | 38.707.667        | 100           |
| Дугорочни пласмани                                           |                   |                   |               |
| Дугорочна разграничења                                       |                   |                   |               |
| <b>УКУПНО АКТИВА (1+2)</b>                                   | <b>38.974.828</b> | <b>38.723.717</b> | <b>99</b>     |

|                                              |                   |                   |            |
|----------------------------------------------|-------------------|-------------------|------------|
| <b>3. Краткорочне обавезе и разграничења</b> | <b>387.328</b>    | <b>381.848</b>    | <b>99</b>  |
| Краткорочне текуће обавезе                   | 168.224           | 205.330           | 122        |
| Краткорочни кредити и зајмови                |                   |                   |            |
| Обавезе према запосленима                    | 55.185            | 172.759           | 313        |
| Интерни финансијски односи                   |                   |                   |            |
| Краткорочна разграничења                     | 163.919           | 3.759             | 2          |
| <b>4. Дугорочне обавезе и разграничења</b>   | <b>0</b>          | <b>0</b>          |            |
| Дугорочни кредити и зајмови                  |                   |                   |            |
| Остале дугорочне обавезе                     |                   |                   |            |
| Дугорочна разграничења                       |                   |                   |            |
| <b>5. Извори средстава</b>                   | <b>38.796.151</b> | <b>38.707.667</b> | <b>100</b> |
| Извори средстава                             | 38.796.151        | 38.707.667        | 100        |
| Остали извори средстава                      |                   |                   |            |
| Нераспоређени вишак прихода/расхода          |                   |                   |            |

|                              |                   |                   |            |
|------------------------------|-------------------|-------------------|------------|
| <b>УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)</b> | <b>39.183.479</b> | <b>39.089.515</b> | <b>100</b> |
|------------------------------|-------------------|-------------------|------------|

**Напомена:** Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.8. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника **неће бити уравнотежен** (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен

Руководство је Биланс стања одобрило дана 03.03.2014. године

директор

Ђорђе Ратковица

## Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ИССАИ 1580) предвиђа да ревизор треба да добије одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Дирекција) дужно је да обезбиди да финансијски извјештаји за 2013. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција БиХ (Службени гласник БиХ број 61/04 и 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ (Службени гласник БиХ број 33/07 и 16/10 и протокол Министарства финансија и трезора број: 01-05-02-1-656-1712 од 23.01.2012. године) и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ (Протокол Министарства финансија и трезора БиХ број 01-08-02-1-644-1/12 од 20.01.2012. године). Руководство је такође обавезно да поступа у складу са Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2013. годину (Службени гласник БиХ број 100/12) и пратећим упутствима, објашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора БиХ, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Дирекције.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије.
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи;

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па тако и за предузимање одговарајућих мјера да би се спријечиле и откриле проневере и остале незаконитости.

Датум, 31.03.2014.г.

Директор:

Ђорђе Ратковица